

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 7/2014

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Olav Stake

Klagen gjelder: Forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykisk belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.

Beslutningsdato: 26. juni 2014

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Eva Klepsland Drageset
Odd Helge Olsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge. Saksomkostninger i anledning klagen dekkes i sin helhet.

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr.1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, heretter kalt skadelidte, tjenestegjorde i ██████████ fra ████████ til ████████. Etter tjenesten ble det fremsatt krav om kompensasjon og billighetserstatning. Statens pensjonskasse (SPK) innhentet medisinsk dokumentasjon og spesialisterklæring i henhold til mandatet for ordningen.

Skadelidte er født på ██████████ og bodde der før familien flyttet til ██████████ i ██████████. Han har i oppveksten fått mye kjærlighet og omsorg, og opplevd mye samhold i familien. Skadelidtes far har i perioder hatt et alkoholproblem. Skadelidtes søster har også i tidligere perioder slitt med rusproblemer. Skadelidte har hatt et godt forhold til sin familie og venner.

Skadelidte gjennomførte vanlig skolegang, men strøk i to fag, matematikk og norsk. Etter videregående skole visste han ikke hva han ville gjøre, og han fulgte foreldrenes anmodning om å begynne på folkehøyskole. Etter folkehøyskolen gjennomførte han førstegangstjenesten. Han hadde opprinnelig ønsket seg inn på befalsskolen, men kom imidlertid ikke inn fordi han hadde for dårlige karakterer fra videregående skole.

Skadelidte har en sønn og en datter fra et tidligere forhold. Skadelidte opplevde bruddet med ekssamboeren som opprivende og tragisk, og sier at han hadde ønsket å jobbe videre for deres forhold. Skadelidte beskriver et godt forhold til barna.

Skadelidte tjenestegjorde i ██████████ fra oktober ████████ til november ████████. Han vervet seg for oppdrag i ██████████ av ulike grunner, blant annet pga. eventyrlyst og spenning, fordi han synes oppdraget var meningsfylt og fordi han tjente godt under oppdraget. Skadelidte var i ██████████ i to perioder uten opphold. Under tjenesten opplevde skadelidte især en traumatisk hendelse da skadelidte og to andre ble sendt på oppdrag utenfor de FN-kontrollerte områdene.

Etter tjenesten ønsket skadelidte å studere, og han gikk derfor på ██████████ i ████████-██████ for å ta opp de to fagene han hadde strøket i på videregående. Skadelidte fant under denne tiden ut at han ikke passet til å studere.

Skadelidte har etter tjenesten hatt ulike arbeidsforhold og har stort sett vært i arbeid. Han har tidligere jobbet med lagervirksomhet og i et firma som tilbød ulike sikkerhetstjenester. Skadelidte har også jobbet i sportsbutikk, hvor han trivdes godt.

SPK har tidligere behandlet krav om 35 G fra skadelidte, og skadelidte fikk i vedtak av 18. oktober 2012 innvilget delvis kompensasjon for en varig ervervsmessig uføregrad tilsvarende 20 %. Skadelidte har tidligere også blitt innvilget billighetserstatning. Skadelidte fikk ved vedtak av 2. desember 2013 avslag på søknad om kompensasjon tilsvarende 65 G. Skadelidte har ved brev av 14. januar 2014 påklaget vedtaket. Begrunnelsen bygger i det vesentlige på at det må legges til grunn at skadelidte er påført en psykisk belastningsskade, og at han uten skaden ville hatt høyere utdanning og inntekt enn det han har hatt med skaden. SPK har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak, og saken er derfor sendt frem for klagebehandling.

Både skadelidte og hans advokat møtte ved nemndsbehandlingen, og gjorde nærmere rede for sitt syn på saken. En representant for SPK møtte også.

2. Klagenemndas vurdering

Rett på ytelse etter kompensasjonsforskriften forutsetter at man er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i internasjonal operasjon. Den psykiske belastningsskaden må ha medført varig ervervsmessig uførhet, jf. forskriften § 3 første ledd.

Det er ikke omtvistet at skadelidte er påført en psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøringen. Det er dog på det rene at skadelidte har fungert i tilstrekkelig grad til at han har klart å stå i arbeid mesteparten av tiden etter tjenesten. Spørsmålet i saken er om skadelidte ville hatt en høyere utdanning og høyere inntekt dersom skadelidte ikke hadde blitt påført en psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøringen, og at det som følge av dette er sannsynliggjort at skadelidte er påført et ervervsmessig tap.

I erstatningsretten sondres det mellom begrepet ervervsmessig og yrkesmessig uførhet. Å være yrkesmessig ufør innebærer at man enten har begrensninger eller er forhindret fra å utøve det konkrete yrke man sto i da skaden inntraff, eller at man er forhindret fra å ha den karriereutvikling som man med overveiende sannsynlighet ville ha hatt om skaden tenkes borte. Begrepet ervervsmessig uførhet er et rent økonomisk begrep og knytter seg til den enkeltes evne til å arbeide i et hvilket som helst yrke. Er man 100 % ervervsmessig ufør, innebærer det at man ikke lenger har noen inntektsevne. Er man som følge av skaden ikke i stand til å komme ut i samme høytlønnende yrke som man hadde eller må jobbe redusert, vil den reduserte ervervsevnen utgjøre den prosentvise reduksjonen i inntektsevnen. Tjente man således kr 400.000 før skaden, men ikke er i stand til å tjene mer enn kr 300.000 med skaden, vil den ervervsmessige uførhet utgjøre 25 %.

Det er på det rene at skadelidte pr i dag står i 100% stilling og således ikke har noe inntektstap. Spørsmålet er om han ville ha hatt en høyere inntekt om skaden tenkes borte. Skadelidte bære tvilsrisikoen at han ville ha hatt en annen og økonomisk bedre karriereutvikling om man tenker den psykiske belastningsskaden som følge av tjenesten bort. Etter gjeldende rett foreligger skjerpede krav til bevis, jf bl.a. Rt 2003 s338, avsnitt 67 og Rt 2010 s 584, avsnitt 45 jf avsnitt 61. I sistnevnte dom uttalte Høyesterett (avsnitt 61):

"Jeg vil her peke på at det med grunnlag i tallenes tale gjelder et skjerpet beviskrav for å kunne anse det som tilstrekkelig sannsynliggjort at As inntektssituasjon ville utviklet seg positivt etter 2000, jf Rt 2003 s 338 avsnitt 67 som jeg allerede har redegjort for."

Skadelidte har ikke fremlagt noen dokumentasjon som underbygger et alternativt utdannelses- og karriereløp dersom han ikke hadde tjenestegjort i [REDACTED]. I denne forbindelse vises det til at hadde ikke påbegynt yrkesutdanning før han dro ut i tjeneste, han kom ikke inn på befalsskolen, og han har uttalt at han ikke passer til å studere. Hans bakgrunn og vitnemål gir ikke holdepunkter for å legge til grunn som sannsynliggjort at hans karriereløp og inntektsevne hadde vært en annen enn den han faktisk har hatt. Eventuelle begrensninger i arbeidslivet som følge av manglende utdanning kan etter nemndas syn ikke tilbakeføres til tjenesten.

Skadelidte kan etter dette ikke anses for å ha sannsynliggjort at den psykiske belastningsskaden han ble påført som følge av tjenestegjøring i internasjonale operasjoner, har medført at han per i dag ikke har en utdanning eller en høyere inntekt.

Klagen tas derfor ikke til følge. SPKs vedtak stadfestes.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand med totalt kr. 31.000 inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på totalt 12 timer, hvorav 4 timer gjelder fremmøte for nemnda. Kravet gjelder videre dekning av reiseutgifter for advokaten med til sammen kr. 800. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 11, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i forbindelse i anledning klageomgangen. Kravet tas i sin helhet til følge.

3. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge. SPKs vedtak stadfestes.

Statens pensjonskasse skal utbetale kr 31.000,- inkl. mva for juridisk bistand i anledning klagen, samt kr. 800,- ifm. advokatens reiseutgifter.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, x. august 2014

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder